

БАТЛАВ:
ХҮРЭЭЛЭН БУЙ ОРЧНЫ БОДЛОГО
ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ГАЗРЫН ДАРГА

Б. БУЯННЭМЭХ

ЗӨВШӨӨРЧ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮҮРЭГ ХҮЛЭЭСЭН:
“ГОВЬ ТРАНС” ХХК-ИЙН
ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ

Б.БАЯРСАЙХАН

**ӨМНӨГОВЬ АЙМГИЙН БАЯН-ОВОО СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “НҮҮРС
БУТЛАН АНГИЛАХ ҮЙЛДВЭР” ТӨСЛИЙН 2023 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ
МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН**

Улсын бүртгэлийн гэрчилгээний дугаар: 9011085089
Регистрийн дугаар: 5197511

БОЛОВСРУУЛСАН:
“ГОВЬ ТРАНС” ХХК-ИЙН
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЭРГЭЖИЛТЭН

/О.ТАМИР/



АГУУЛГА

1. ТӨСЛИЙН МЭДЭЭЛЭЛ	3
1. Байгууллагын мэдээлэл	3
2. Төслийн танилцуулга мэдээлэл	3
1.2.1. Талбайн байршил	3
1.2.2. 2023 оны үйлдвэрийн бүтээмж.....	4
1.2.3. Төслийн барилга байгууламж	4
1.2.4. Төслийн түүхий эд, тоног төхөөрөмж	6
1.2.5. Дэд бүтэц	7
2. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖИЖ БУЙ БҮС НУТГИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧИН НИЙГЭМ ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТОДОРХОЙЛОЛТ	8
1. Байгаль орчны онцлог.....	8
2.1.1. Гадаргын ус	8
2.1.2. Хөрсөн бүрхэвч	8
2.1.3. Ургамлан нөмрөг.....	9
2.1.4. Амьтны аймаг	10
2. Нийгэм эдийн засаг	11
3. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	11
4. БИОЛОГИЙН ОЛОН ЯНЗ БАЙДЛЫН ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	17
5. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	18
6. ТҮҮХ СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	18
7. ОСОЛ ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	19
8. ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	21
9. НОГООН БАЙГУУЛАМЖИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	24
10. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ, ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР	26
ДҮГНЭЛТ	27



ӨМНӨГОВЬ АЙМГИЙН БАЯН-ОВОО СУМЫН НУТАГТ БАЙРЛАХ “НҮҮРС БУТЛАН
АНГИЛАХ ҮЙЛДВЭР” ТӨСЛИЙН 2023 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТ
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН

ЗУРГИЙН ЖАГСААЛТ

Зураг 1. Талбайн байршлын зураг	3
Зураг 2. Талбайн орчны тойм зураг	4
Зураг 3. Талбайн өнөөгийн байдал /2023.05.21/	Error! Bookmark not defined.
Зураг 4. Үйлдвэрийн бүтээн байгуулалтын үйл явц.....	Error! Bookmark not defined.
Зураг 5. Үйлдвэрийн ерөнхий төлөвлөлтийн зураг	5
Зураг 6. Нүүрс бутлан ангилах үйлдвэрийн технологийн шат дамжлагын схем	6

ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ

Хүснэгт 1. Тусгай зөвшөөрлийн талбайн эргэлтийн цэг.....	4
Хүснэгт 2. Ажилчдын орон тоо, бүтэц.....	Error! Bookmark not defined.
Хүснэгт 3. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний нийт зардал, мян,төг.....	Error! Bookmark not defined.



1. ТӨСЛИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

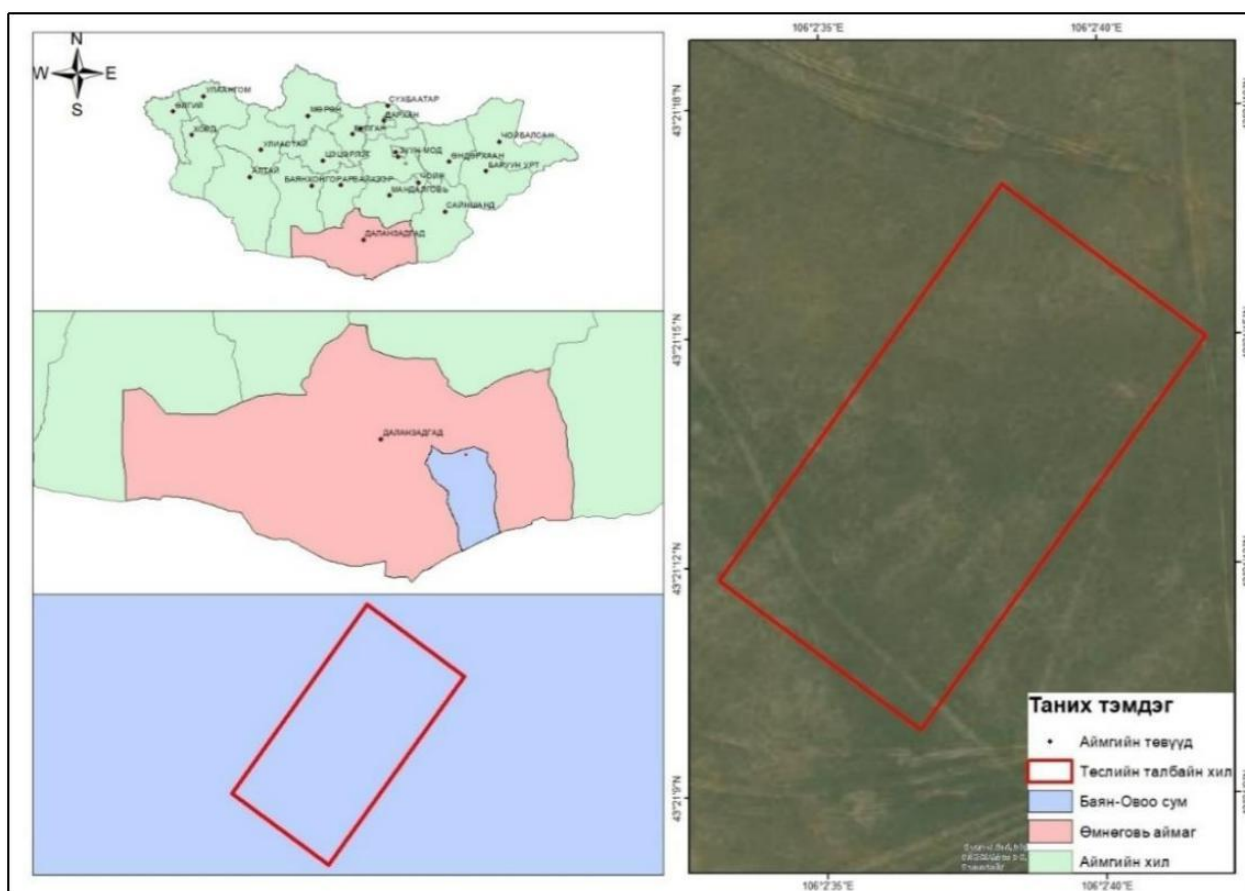
1. Байгууллагын мэдээлэл

Төсөл хэрэгжүүлэгч	“Говь транс” ХХК
Улсын бүртгэлийн дугаар	9011085089
Регистрийн дугаар	5197511
Хаяг	Өмнөговь аймаг, Баян-Овоо сум, 1-р баг Могойт, Ульгайн улаан
Холбоо барих утас	7000-1199, 9909-1199

2. Төслийн танилцуулга мэдээлэл

1.2.1. Талбайн байршил

Төслийн талбай нь Баян-Овоо сум нь Монгол улсын хамгийн өмнөд хэсэгт орших бөгөөд өмнө талаараа БНХАУ, баруун хойт талаараа Ханхонгор, хойд талаараа Цогтцэций, зүүн хойд, зүүн талаараа Манлай, Ханбогд, баруун талаараа Номгон сумдтай хил залгаа оршдог. Улаанбаатар хотоос 669 км, Өмнөговь аймгийн төвөөс 165 км зайд байрладаг.



Зураг 1. Талбайн байршилын зураг



Зураг 2. Талбайн орчны тойм зураг

Хүснэгт 1. Тусгай зөвшөөрлийн талбайн эргэлтийн цэг

№	Тэгш өнцгийн солбицол	
1	584486.90	4800575.02
2	584486.90	4800575.02
3	584600.61	4800736.97
4	584682.06	4800675.73
5	584567.86	4800515.10

1.2.2. 2023 оны үйлдвэрийн бүтээмж

Манай үйлдвэр нь тус жилд 23455 тн нүүрсийг “Энержи ресорс” ХХК-тай байгуулсан гэрээний дагуу хүлээн авч бутлан “Оюу толгой” ХХК-луу тээвэрлэн борлуулсан.

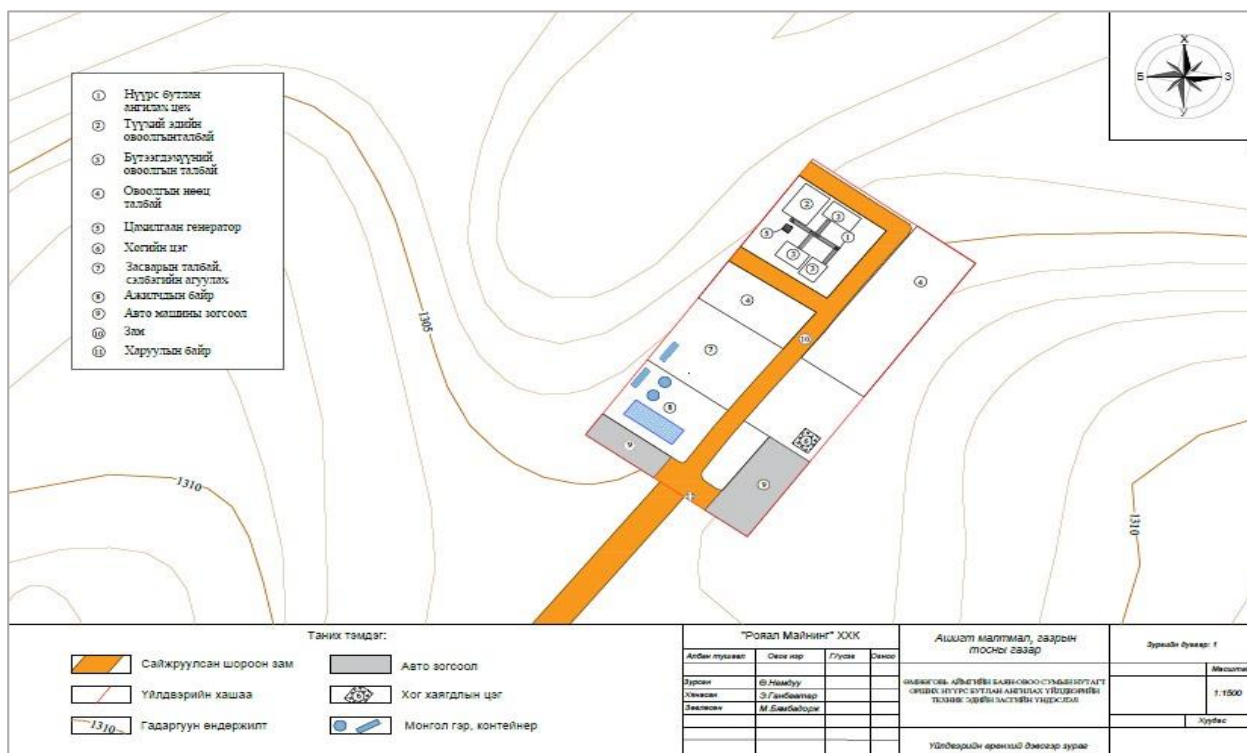
1.2.3. Төслийн барилга байгууламж

Үйлдвэрийн дэд бүтэц зохион байгуулалт нь дараах хэсгүүдээс бүрдэнэ:

1. Нүүрс бутлан ангилах үйлдвэр
2. Ажилчдын хотхон
3. Овоолгын нөөц талбай
4. Засварын талбай, сэлбэгийн агуулах
5. Автомашины зогсоол гэсэн үндсэн хэсгүүдээс бүрдэнэ.



ӨМНӨГОВЬ АЙМГИЙН БАЯН-ОВОО СУМЫН НУТАГТ БАЙРЛАХ “НҮҮРС БУТЛАН АНГИЛАХ ҮЙЛДВЭР” ТӨСЛИЙН 2023 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН



Зураг 3. Үйлдвэрийн ерөнхий төлөвлөлтийн зураг

Нүүрс бутлан ангилах цех.: Нүүрс бутлан ангилах тоног төхөөрөмж нь нийт 2703,3м² талбайг эзлэх ба бункер, хацарт бутлуур, конвэйэр, алхан бутлуур гэсэн үндсэн тоног төхөөрөмжүүдээс бүрдэнэ. Нүүрс бутлан ангилах үйлдвэрийн түүхий эд нь хацартбутлуурын хажууд байрлах ба экскаватороор бункер луу тэжээгдэнэ. Хацарт бутлуурт дээд тал нь 340 мм хэмжээтэй нүүрс орох боломжтой ба үүнээс том ширхэглэгтэй цөөн тооны нүүрсийг бункерээс зайлуулна. Хацарт бутлуураас -100 мм ширхэглэгтэй бүтээгдэхүүн гарах ба түүнийг 10 мм болон 5 мм-ийн шигшүүрээр шигшиж -50 мм болон 5-10 мм ангийг бүтээгдэхүүн болгон гаргаж 100-10 мм ангийг алхан бутлуураар оруулна. Алхан бутлуураар орсон нүүрс нь 10 мм хүртэл бутлагдаж эцсийн бүтээгдэхүүн болгон гарна. Нүүрс бутлан ангилах үйлдвэрийн талбай нь тоос үүсгэхээс сэргийлж тоног төхөөрөмжүүдийг хамгаалалтын хайрцагар битүүмжилсэн бол талбайг хайргаар хучсан ба салхи, шуурганаас хамгаалах зорилгоор нэмэмлтээр хамгаалалтын хашаагаар хүрээлэхээр төсөлд тусгасан байна.

Ажилчдын хотхон: Ажилчдын хотхон нь 1946,1 м² талбайг эзлэх ба 30:10 м-ийн харьцаатай блокон байшин 1 ширхэг, 4 ханатай монгол гэр 2 ш, гал хамгаалах хэсэг, 1 ариун цэврийн өрөөнөөс бүрдэнэ. Хотхон нь нийт 36 хүнийг байршуулах хүчин чадалтай байна. Төсөл хэрэгжүүлэгч ажилчдын амра, ажиллах нөхцөлийг сайжруулах зорилгоор 300 м² блокон байр төлөвлөсөн байна.

Түүхий эд, бүтээгдэхүүний талбай: Нүүрс ангилан бутлах үйлдвэр нь “Ухаа худаг”-ийн нүүрсний уурхайгаас тээвэрлэж ирсэн нүүрсийг хацарт бутлуурын бункерийн дэргэд овоолох ба овоолгын өндөр 3 м байна. Бүтээгдэхүүний овоолог нь хацарт бутлуураас гарсан 0-5 мм ширхэглэгтэй бүтээгдэхүүнийг овоолох 170 м² талбай болон 5-10 мм ширхэглэгтэй нүүрсийг овоолох 120 м² талбай тус бүрийн конвейерийн хажууд байрлана.



Мөн түүхий эдийн болон бүтээгдэхүүнийг шаардлагатай тохиолдолд нөөцлөх боломжтой байхаар зохион байгуулж 2 нөөц овоолтын талбай байх ба 4963,1 м² талбай эзэлнэ.

Засварын талбай, сэлбэгийн агуулах: Үйлдвэрийн үндсэн болон туслах тоног төхөөрөмжүүдийн засварыг хийх талбайг бэлтгэх ба нийт 2295,1 м² талбайд байрлана. Засварын газрын талбайд сэлбэгийн агуулах байх ба сэлбэгийн агуулахыг 20 тонны чингэлэгээр шийдсэн.

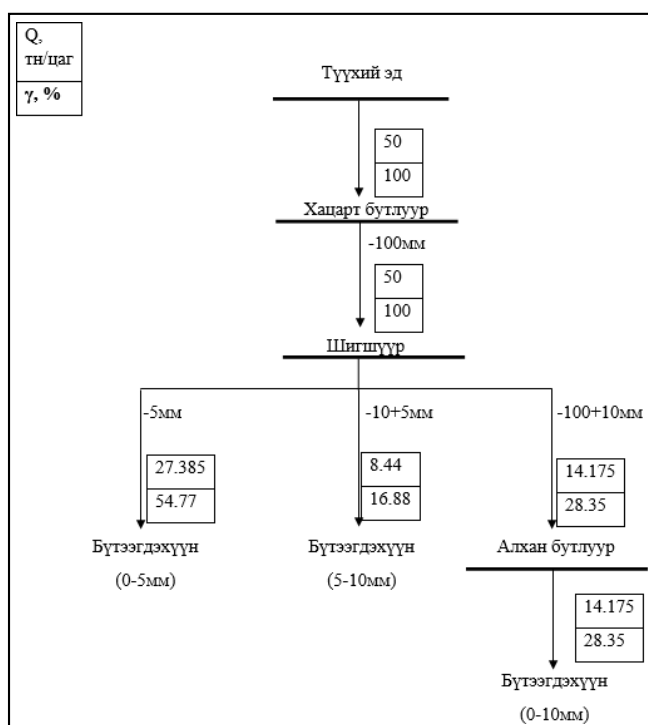
Автомашинны зогсоол: Автомашинны зогсоол тээврийн автосамосвалууд болон суудлын автомашинуудыг зогсоход зориулсан талбай байх ба нийт 2022,4 м² талбайд төлөвлөгдсөн.

Гэрэлтүүлэг: Үйлдвэрийн талбайд 220 Вт-ын гадна талбайн лед гэрлүүд болон дотор барилга байгууламжид 100-220Вт-ийн флюоресцент гэрлүүд ашиглана.

1.2.4. Төслийн түүхий эд, тоног төхөөрөмж

Нүүрс бутлан ангилах үйлдвэрийн үндсэн тоног төхөөрөмж нь хацарт бутлуур, алхан бутлуур, шигшүүр, конвэйэрээс бүрдэнэ. “Ухаа худаг” нүүрсний уурхайгаас тээвэрлэгдэж ирсэн нүүрсний дээж нь экскаватороор бункер луу тэжээгдэнэ. Бункер луу орсон нүүрс нь хацарт бутлуур луу тэжээгдэх ба хацарт бутлуураас 0-100 мм ширхэглэгтэй бутлагдсан нүүрс нь 10 мм, 5 мм-ийн шигшүүрээр шигшигдэж 10 мм-ээс том ширхэглэгтэй нүүрс нь алхан бутлуураар ороод 0-10 мм-ийн ширхэглэгтэй бүтээгдэхүүн гарна.

Үйлдвэрт түүхий эд болон бүтээгдэхүүнээ тээвэрлэхэд зориулсан Beiben ND3250, Beiben ND3253, Foton BJ3258, Beiben ND3255, Beiben WD6153-8, Sinotruck.ZZ3256-B3246B, HOWO.TAZ3251-V маркийн 20 автосамосвал, Lingong.L-953, Shandong.LG-928 маркийн 2 ковш, Hyundai Robex 300LC маркийн 1 экскаватор ажиллуулна.



Зураг 4. Нүүрс бутлан ангилах үйлдвэрийн технологийн шат дамжлагын схем



1.2.5. Дэд бүтэц

1.2.5.1. Усан хангамж

Үйлдвэрийн хүрээнд ажилчдын ундны усны хэрэглээ, ногоон байгууламжийн усалгаа, зам талбай усалгаа хийх ус ашиглалтын эх үүсвэрүүд байгаа бөгөөд үйлдвэрийн хэрэгцээнд ус ашиглахгүй болно.

Төслийн хэмжээнд ашиглах усыг төслийн талбайгаас 25 км зайд байрлах 1.0 л/сек ундрагатай өөрийн кемпийн гүний худгаас зөөврөөр авч үйлдвэрийн хэрэгцээг хангана.

1.2.5.2. Хог хаягдал

Төслийн үйл ажиллагаанаас гарах ахуйн хатуу хог хаягдлыг төслийн талбай дахь хог хаягдлын цэгт цуглуулж “Баян-Овоо хот тохижилт” ОНӨААТҮГ-тай гэрээ байгуулан хамтарч ажилладаг ба тусгай зөвшөөрөлтэй хогийн цэг дээр төвлөрүүлэн зайлуулдаг.

Үйлдвэрийн тоног төхөөрхөмжийн хаягдал тос, тосны сав баглаа боодлыг зайлуулахдаа “Алтан Оршихуй Групп” ХХК-тай гэрээ байгуулан хүлээлгэн өгдөг.

Шингэн хаягдлыг өөрийн эзэмшил талбайд байрлах бохирын цооногт хуримтлуулан зориулалтын бохир соруулдаг машинаар сумын бохир ус зайлуулах нэгдсэн цэгрүү зөөвөрлөдөг.

12.5.3. Цахилгаан, дулаан хангамж

Үйлдвэрийн цахилгаан хангамжийг 6108ZLD маркийн, 155 кВт чадалтай дизель генератороор тэжээдэг ба уг генератор нь тус үйлдвэрийн бүх цахилгаан хэрэглэгчдийг бүрэн хангана. Дулаан хангамжийг цахилгаан халаагуураар шийдвэрлэнэ.

12.5.4. Зам

Улаанбаатар хотоос баруун урд зүгт 610 км, Өмнөговь аймгийн төв болох Даланзадгадаас зүүн урд зүгт 136 км, Баян-Овоо сумын төвөөс хойд зүгт 45 км, Ухаа худаг нүүрсний уурхайгаас баруун урд зүгт 57 км зайд байрладаг. Үйлдвэр нь “Ухаа худаг-Гашуун Сухайт” чиглэлийн авто замаас 200 м зайд байрладаг.



2. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖИЖ БУЙ БҮС НУТГИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧИН НИЙГЭМ ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТОДОРХОЙЛОЛТ

1. Байгаль орчны онцлог

Төслийн талбай нь Өмнөговь аймгийн Баян-Овоо сумын төвөөс хойш 42 километрын зайд, Цогтцэций сумын төвөөс урагшаа 56 километрийн зайд байрлана. Төсөл хэрэгжих талбай орчим нь Монгол орны бусад нутгийн нэгэн адил эх газрын эрс тэс уур амьсгалтай боловч харьцангуй дулаан бүс нутагт хамрагдана. Ерөнхийдөө өвөл нь дулаан (цас багавтар унадаг), зун нь богино (аагим халуун, хур тунадас багавтар ордог, үе үе цочир хүйтрэн сэрүүсдэг), хавар, намар хүчтэй шуургатай өдөр олон тохиолддог, дулаан, хуурай нөхцөлтэй бичил мужид хамаарна. Баян-Овоо сум нь уур амьсгалын хувьд 100 хувь гандуу дулаан зунтай бүсэд багтдаг. Жилийн дундаж температур олон жилийн дунджаас илүү нэмэгдэж, хуурай болон хагас хуурай цаг агаар зонхилох болсон. 189-192 хоногт хүйтэн байх бөгөөд температур, салхины хосолмол хуваарилалт давамгайлна. Энд гадаргын харьцах өндөр бага учир өвлийн улиралд уулархаг нутагтай адил температурын тонгоруу үүсэх боломжгүй боловч салхины хуваарилалтанд нөлөөлөх замаар температурын ялгаатай хуваарилалтыг бий болгодог.

2.1.1. Гадаргын ус

Усан хангамжийн хувьд Төв азийн гадагш урсгалгүй усны ай савд багтдаг. Голны сүлжээний нягтшил $0.01\text{км}/\text{км}^2$, гол мөрний нийлбэр урсац $0.5\text{л}/\text{сек км}^2$, хур борооны үерийн хамгийн их урсац 10мм-ээс доош, голын усны горим нь зуны хур борооны усаар үерлэдэг, голын усны тэжээл нь 10% нь газрын доорх усаар үлдсэн 90% нь хур борооны усаар тэжээгддэг. Төслийн талбайд гүний худаг байхгүй болно.

2.1.2. Хөрсөн бүрхэвч

Өмнөговь аймгийн Баян-Овоо сумын нутаг Монгол орны хөрс газарзүйн мужлалаар Говийн их мужийн Заримдаг цөлийн цайвар бор хөрсний дэд бүсийн Манлайн тойрогт хамаарагдана /Монгол улсын үндэсний атлас, 2009/.

Говийн бүсийн хөрсөн бүрхэвчинд цөлийн хээрийн бор хөрс, цөлийн бор саарал хөрс гол суурийг эзэлдэг байна. Бор хөрс нь ухаа гүвээ, тэгшивтэр тал, цав толгод, том хотгор хонхор, хөндий хоолойн хажуугийн хэвгий хэсгүүд болон заримдаа уулын доод биеийг хамарч нэн түнээмэл тархдаг. Энэ бор хөрсний морфологийн онцлог бол түүний гадрага дээр 2-5 см орчим зузаантай элс-сайр чулуун хучаас үүссэн байдаг бөгөөд хөрсний өнгөн хэсэг салхинд хийсч хүчтэй элэгдсэнээс болж тийм хучлага бий болсон байдаг. Механик бүрэлдэхүүнээрээ хөнгөн шавранцар, элсэнцэр, элсэрхэг, шавранцар янз бүр байх боловч хөнгөн бүрэлдхүүнтэй хөрс зонхилон тархсан байдаг.

Цөлийн бор саарал хөрс: Жинхэнэ цөлийн хөрс манай орны урд хэсгээр тархаж улсын бүх нутгийн 9.3%-тай тэнцэх талбайг эзэлнэ. Түүний 6.9% нь хөндий хотгор, тал газраар, үлдсэн 2.4% нь уул толгодоор тархана. Сөөг, сөөгөнцөр, бутлаг ургамал зонхилсон цөлийн ургамалшил маш сийрэг тархай байдалтай, газрын гадаргын дөнгөж 5-10%-ийг бүрхэнэ. Ус чийг туйлын хомс, жилд дунджаар 50-90 см хур тунадас унахаас гадна өвөл хүйтэн, улирлын хөлдөлт 4 сар гаруй хугацаагаар үргэлжилдэг учраас хөрсөн дэх



биологийн үйл явц маш боогдмол байна. Хөрсний хөлдөлтийн гүн өвөл 1-1.5 м хүрэх бөгөөд -100С-ын температур хөрсөнд 25-30 см гүн нэвтэрдэг. Зуны хур борооны үед хөрсний дээд нимгэн үе чийглэгдэхэд биологийн үйл явц эрчимтэй явагдах нөхцөл бүрдэх авч түүний үргэлжлэх хугацаа даанч богинохон байна. Хур бороогүй гантай жил ургамлын ургалт хөгжилт зогсоход хүрдэг. Зарим жил ердийнхөөс их хур бороо ороход нэг наст ургамал газар сайгүй цэцэглэн цөл нутгийн ландшафт танигдахааргүй шахам сэргэдэг. Цөл нутгийн амьдрал, тэндхийн хөрс, ургамлын төрх шинж гагцхүү тэнгэрээс унах хур борооноос л шалтгаалдаг болов уу гэлтэй. Хурын ус хоромхон зуур нэвчиж дэвтээдэг хөрсний дээд нимэгхэн үе дотор биологийн болон химийн үйл явц үе үе идэвхжиж бодисын хувьсал өөрчлөлт, зөөгдөл хуримтлалын гол нь энд л явагддаг байна. Хэт халах, хөрөх, хагсарч хуурайших, түр зуур чийг авч норох үзэгдэл эрин зууны турш ээлжлэн хөвөрсөөр цөлийн хөрсний өвөрмөц содон шинж төрх бүрэлдэн бий болох нөхцөлийг хангажээ. Энэ нь юу вэ гэвэл өрөмтөн дарайж тогтсон хатуувтар өнгөн тавх үе (K), түүний доод талд орших хуудас шиг үелсэн бүтэцтэй (Q) үе хоёр юм. Эдгээр нь зөвхөн цөлийн хөрсөнд л байдаг морфологийн өвөрмөц тогтоц болой. Цөлийн хөрсөнд ургамлын биомассын нөөц маш бага, нөгөө талаар органик үлдэгдлийн эрдэсжилт хүчтэй байдаг учраас ялмагийн хуримтлал бараг байхгүй гэхэд болно. Газрын дээрх ургамлын фитомасс сайруудын хоорондох тэгшивтэр газар 210-280 кг/га, сайр дагуух жалга, судагт 450-1400 кг/га орчим байна (Казанцева, 1986).

Хөрс үүсгэгч эх чулуулаг нь голдуу пролюви, делюви-пролювийн гаралтай сайр чулуурхаг хөнгөн шавранцар, элсэнцэр хурдас байх тул хөрсний бүх үе давхарга сайр чулуутай. Ердийн нөхцөлд энэ хөрсөнд хялбар уусах давс, гөлтгөний хуримтлал үл ажиглагдах бөгөөд гагцхүү цэрд-палеогений давсархаг хурдас дээр тогтсон хөрсөнд гөлтгөнө, хялбар уусах давс, ялангуяа доод давхаргуудад нь нэлээд хэмжээтэй байна. Ширхэгийн бүрэлдэхүүний хувьд хөнгөн шавранцар, элсэнцэр хөрс зонхилох ба наанги шаврын агууламж Vt, Vt,Ca давхаргад ялимгүй ихсэх хандлага ажиглагдаж буй нь шавар үүсэх явцын илрэл гэж болно. Ялмагийн агууламж 0.2-0.5% орчим байх түүний хэмжээ мөн Vt, Vt,Ca давхаргад арай илүү байна. Ялмагийн найрлагад фульво хүчлийн хэмжээ эрс давамгайлна ($C_{гх} : C_{фх} = 0.5-0.6$). Хөрсөн дэх ялмагийн бодисын нөөцийг бодож үзэхэд 0-20 см үед 5-6 т/га орчим байна. Хөрсний бүх үе давхарга шүлтлэг орчинтой, шингээх багтаамж бага (100 гр хөрсөнд 8-12 мг-экв), шингээгдсэн сууриудын бүрэлдэхүүнд кальци ион зонхилж, солилцоот натри өчүүхэн хувийг эзэлнэ. Карбонатын хамгийн их агууламж (CO_2 1-4%) хөрсний өнгөн (K) үед байх ба мөн Vt,Ca давхаргад дахин ихсэх явдал ажиглагдана. Хялбар уусах давсны хэмжээ ихэвчлэн 0.05-0.1% орчим байдаг.

2.1.3. Ургамлан нөмрөг

Төслийн талбай орчим үет ургамал, монгол өвс, хазаар, нарийн хамхуул, ерхөг, хүмэл, таана, агь, шаваг, боролзой зарим хэсэгтээ хужирлаг ургамал багалуур, бударгана, хонгор зул, үхэр шүлхий, ямаан шарилж, хуйраг, цахилдаг, хонхор тойром газраар дэрс, сондуул, ортууз, хургалж, лууль, лавай, зангуу, дүрваа, бөөдий, божмог, морин шарилж, шар мод, лидэр, бэрээмэг, царван хатангар зэрэг нийт 500 шахам нэр төрлийн ургамал ургана. Харин хавьсгана, гогод, зээрийн ундаа зэрэг ургамал ховор. Бутлаг ургамалаас өргөст / улаан/ харгана, ямаан харгана, алтан харгана, нохой шээрэн, тэсгэ, зарим толгодод загсгал, бүйлс, яшил ховор байна.



Бэлчээрийн ургамлаас малд сайн идэмжтэй Говийн хялгана (*Stipa gobica* Roshev.), Гялгар дэрс (*Achnatherum splendens* (Trin.) Nevski.), Сайрын хялгана (*Stipa glareosa* P.Smirn), Дэрвээн хазаар өвс (*Cleistogenes squarrosa* (Trin.) Keng.), Зүүнгарын хазаар өвс (*Cleistogenes songorica* (Roshev.) Ohwi.), Цацаглаг биелэг өвс (*Poa botryoides* Trin.), Саман ерхөг (*Agropyron cristatum* (L.) P.B.), Цөлийн хиаг (*Agropyron desertorum* (Fisch. Ex link.) Schult.) Гололждуу эмзэг түрүү (*Psathyrostachys juncea* (Fisch.) Nevski.), Мөчирлөг ба Нангиад түнгэ (*Leymus racemosus* (Lam.) Tzvel., *Leymus chinensis* (Trin.) Tzvel.), Мөлхөө хиаг (*Elytrigia repens* (L.) Desv. ex Nevski.) зэрэг үетэн, таана, хөмөл зэрэг сонгинолог ургамал, лууль болон Орог тэсэг (*Eurotia ceratoides* (L.) C.A.Mey), Дэлхээ тогторгоно (*Kochia prostrata* (L.) Schrad.), бударгана, баглуур зэрэг луультаан, Алтан, хойрог, ямаан, Коржинскийн харгана (*Caragana leucophloea* Pojark., *Caragana brachypoda* Pojark., *Caragana rugosa* (L.) DC., *Caragana Korshinskii* Kom.) болон хунчир, ортууз, , гиш зэрэг буурцагтан, Төлөгчдүү ба сөөгөн боролз (*Ajanina acheleoides* (Turcz.) Poljak.), цагаан, шар, хар шавагнууд (*Artemisia xerophytica* Krasch., *Artemisia caespitosa* Ldb., *Artemisia gobica* (Krasch.) Grub., *Artemisia globosoides*, *Artemisia sphaerocephala* Krasch.) болон Агь (*Artemisia frigida* Willd.) байна.

Экологийн бүлгийн хувьд хуурайсаг /21,42%/, хуурайсуу-чулуусаг /21,28%/ ургамал давамгайлна /Өлзийхутаг,1979/. Ургах тунадас болон хөрсний чийг дутмаг тул эндхийн ургамал хээрийнхээс ганд илүү тэсвэртэй хуурайсаг ургамал байдаг. Ганд тэсвэртэй ургамлууд нь ус бага ууршуулж хэт халахаас хамгаалахын тулд гадаргаараа үсээр өвч хучигдаж цагаан буурал өнгөтэй, лавайн өнгөртэй болсон байдаг. Мөн олон зүйл ургамал навчгүйн улмаас түүний фотосинтез явуулах, ус ууршуулах, амьсгалах үүрэгт зохилдсон нэг наст залуу найлзуур нь ногоон өнгөтэй болжээ. Бас олон зүйл ургамал навчиндаа ус хуримтлуулах зохилдлоготой болсон байдаг. Ж нь: таана, хөмөл, шар бударгана, хотир гэх мэт. Зарим өвслөг ургамал түр зуурын хяруу, борооны багахан ус чийгийг ашиглахад зохилдон хөрсний өнгөн хэсэгт тархсан өтгөн багсар юмуу зэллэсэн хэвтээ үндэстэй болсон байдаг. Ганд тэсвэрлэх эдгээр зохилдлого нь цөлийн бүс рүү шилжихэд ч тодорхой ажиглагдана. Монголын цөлөрхөг хээрт амьдралын хэлбэрийн хувьд хуурайсаг сөөгөнцөрүүд нэлээд оролцож дэгнүүлт жижиг үетэн зонхилдогоороо онцлогтой. Энэ бүсэд Говийн хялгана, сайрын хялгана /эдгээрийг монгол өвс гэдэг/. Нангиад хазааргана зонхилохоос гадна таана, агь, гурвалсан боролзой оролцдог. Дэлхээ тогторгоно, буурал янгиц, Амманын сэдэргэнэ, өргөст ортууз, цомцогт тэсэг, нохой шээрэн, нарийннавчит цахилдаг, хамхуул, өргөст хамхаг ургах бөгөөд булган сүүл, есөөхэй, хургалж, бөөдэй зэрэг нэг наст үетэн, хамхаг, хамхуул ургаж өтгөн сахлаг ургацтай болно.

2.1.4. Амьтны аймаг

Говийг судалсан эрдэмтэдийн тодорхойлсоноор үзвэл Баян-Овоо сумын нутагт 22 зүйлийн мэрэгч, зургаан зүйлийн туурайтан, 14 зүйлийн араатан, хоёр зүйлийн шавьж идэштэн, гурван зүйлийн гар далавчтан оршдогоос цөлийн бүсэд 15 зүйлийн мэрэгч, зургаан зүйл араатан, таван зүйл гар далавчтан байдаг байна. Хулан, Аргаль, Янгир, Ирвэс, Шилүүс, Дорго, Мануул, Суусар үнэг, чоно, хярс элбэгтэй тас, ёл, бүргэд, ятуу, хахилга, харцага, тэнхлэг, сар, шар шувуу, хар болон хон хэрээ, шонхор, ууль зэрэг олон төрлийн жигүүртэн бүхий нутаг. Говийн баян бүрд, нуур, задгай усыг бараадан хун, тоодог, тогруу, галуу, нугас, ангир зэрэг усны шувууд хэдэн сараар нутгалдаг. Цагаан зээр, хар сүүлт хоёр



**ӨМНӨГОВЬ АЙМГИЙН БАЯН-ОВОО СУМЫН НУТАГТ БАЙРЛАХ “НҮҮРС БУТЛАН
АНГИЛАХ ҮЙЛДВЭР” ТӨСЛИЙН 2023 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТ
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН**

төрлийн зээр бий боловч цагаан зээр нь нүүдлийн маягаар амьдрах тул тогтвор суурьшил муутай, бор зээр буюу хар сүүлт нь нутагшин байнга амьдарч үржин төлжсөөр байна.

Тус бүс нь Хөхтний газарзүйн мужлалтаар Монгол-Түвдийн, Говийн дэд мужийн Умард говийн болон Алтайн өвөр говийн тойрогт хамаарах 5 баг, 10 овог, 16 төрөл, 20 орчим зүйл хөхтөн байдаг.

Зонхилох бүлгийн экологийн онцлогийн хувьд үндсэн тэжээл нь ургамлын үр, ногоон өвс, шавьж болох ба улирлын идэвхийн хувьд жилийн болон ичээлдэг зэрэг болно.

Шувуудын газарзүйн мужлалтаар Алтайн уулархаг ба Говийн их мужийн Говийн Алтайн уулархаг болон Умард говийн тойрогт хамаарах 7 баг, 11 овгийн 19 төрлийн 22 зүйл шувууд байдгаас дараахь шувуудын төрөл зүйл тус талбайд / Монгол Улсын Үндэсний Атлас-д бүртгэгдсэнээр авсан/ тархсан байна.

2. Нийгэм эдийн засаг

Баян-Овоо сум нь 1924 онд Түшээт хан аймгийн Түшээт чин ван Говь түшээ гүний хошуу гэж нэрлэгдэж байв. 1924 оны 5-р сарын 26 онд Шанхай уулын хошуу Эрдэнэтолгой хэмээх газар анх багйуулагдсан. 1958 он хүртэл 7-8 багтай байж байгаад 1958 онд тус сумыг Долоошарзаг гэдэг газар суурьшуулж байгуулсан байна. Одоо тус сум нь засаг захиргааны 3 нэгж багтай, Сумын төвд 280 хүүхэдтэй ерөнхий Боловсролын Дунд Сургууль, 50 хүүхэдтэй Цэцэрлэг, 15 ортой Хүн эмнэлэг болон Холбоо, Цаг уур зэрэг байгууллагууд ажилладаг. Сумын эдийн засгийн голлох салбар нь мал аж ахуйн салбар. Энэхүү сум нь 1943 онд малаа өсгөж БНМАУ-ын Хүндэт жуух бичиг, 1970, 1975, 1980 онуудад Ү. ҮІ. ҮІІ- н жилийн гавшгайч мөнгөн медалиар шагнагдаж 1975, 1980 онд 10000 тэмээтэй болж хос Мөнгөн буйлаар шагнагдаж байсан. Орон нутагт санаачлан хийж байгаа ажил үйлсээрээ сүүлийн 3 жил дараалан аймгийн тэргүүний сумаар шалгарч байсан.

Тус сумын ашигт малтмалын ордын хувьд Ботгын мөнгөний орд, Алаг толгойн алтны нөөц, Ямаатын уулнаас Цагаан толгой хүртэл орших зэсний орд, нүүрс, занар, жонш, альвастор, шохой, шороон будаг, сагар, барилгын өнгөлгөөний өнгөт чулууны арвин нөөцтэй. Сумын урд говьд маш нимгэн хуудсуудаар үелэн тогтсон гялтагнуур элбэг. Хайлуур жонш, перлит / анар/, манах, баргилт, шөрмөсөн чулуу, шатдаг занар бий. Аль аль нь нөөцөөр муугүй. Занар гэдэг гайхалтай түлш доод цэрдийн галавын үед 120-160 сая жилийн өмнө үүсэн тогтожээ. Дулаан үүсэх чанар нь 2000 калори байх ба дунджаар 75 хувь үнэс гардаг гэж эрдэмтэд тодорхойлжээ. Манай сумын нутаг дахь Шивээ уул, Тогоо Жаргалант, Баруун оюу толгойн орчим зэс алтны, Зайрмагтайд усны хайгуул шинжилгээг Канадын хөрөнгө оруулалтаар хийж байна. Зүүн, баруун толь, Урт, Элгэн, Өлзийт, Шархад, Хөтөл булаг зэрэг рашаан, задгай, бүрдтэй байна.

**3. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ**

Гол болон болзошгүй сөрөг	Сөрөг нөлөөллийг арилгах бууруулах арга хэмжээ	Нийт зардал /төг/	Хэрэгжилт
---------------------------	--	-------------------	-----------



ӨМНӨГОВЬ АЙМГИЙН БАЯН-ОВОО СУМЫН НУТАГТ БАЙРЛАХ “НҮҮРС БУТЛАН
АНГИЛАХ ҮЙЛДВЭР” ТӨСЛИЙН 2023 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТ
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН

нөлөөллүүд			
Агаар орчин			
Тээврийн хэрэгслээс ялгарах хийн хаягдал	Төслийн үйл ажиллагаанд ашиглагдах тээврийн хэрэгслүүдийг үзлэгт хамруулж, ялгарах хорт утааг стандартын түвшинд байлгах,	330,000	Тухайн жил 22 тээврийн хэрэгслийг төслийн хэмжээнд ашигласан бөгөөд үзлэг, оношлогоонд бүрэн хамруулан бүртгэлийг хийгээд байна.
Тоосжилт бууруулах арга хэмжээ	Ачаа тээврийн машинуудыг зориулалтын бүтээлэгтэй байлгах	Үйл ажиллагааны зардлаар	Тээврийн бүх машинууд бүтээлэгтэй тээвэрлэлтийг хийж байна.
Усан орчин			
Ус ашиглалт	Ахуйн бохир ус хуримтлуулах байгууламжийг ариутгал, халдваргүйжүүлэлт хийх	250,000	Халдваргүйжүүлэлтийг сар бүр ариун цэврийн байгууламж, бохирын цооногт хийсэн.
	Усны тоолуурын хэвийн ажиллагааг шалгах, засвар үйлчилгээ хийх	-	Байнгын хяналттай ажиллаж байна.
Ургамлан нөмрөг, хөрсөн бүрхэвч			
Хөрсөнд шатах тослох материал алдагдах, хөрс бохирдох	Үйлдвэрийн дотоод зам талбайг хайрган хучилттай болгох	9,000,000	1 га талбайг хайрган хучилттай болгосон. Тус ажилд 20 машин жолооч, 1 машин хайргыг худалдан авч дэвссэн.
	Төсөл хэрэгжих талбай, хашаанаас гадна хог хаягдал хаяхгүй, газрын гадарга, хөрсийг эвдэхгүй, хөндөхгүй байх арга хэмжээг хэрэгжүүлэх	-	Хог хаягдал цэвэрлэх ажлыг нийт ажилчдыг хамруулан хэрэгжүүлсэн.
Олон салаа зам гарах	Дотоод болон гадаад зам орчимд тэмдэг, тэмдэгжүүлэлтийг хийх,	1,040,000	“Майнд дизайн” ХХК-иар замын тэмдэг хийлгэсэн.
Нийт		10.620.000	

Хүснэгт 2. Тээврийн хэрэгслийн үзлэгт хамрагдсан жагсаалт

№	Улсын дугаар	Арлын №	Оношлогоонд орсон огноо	Оношлогоо дуусах огноо	Үйлдвэрлэсэн огноо
1	7530ӨМЕ	LBZ356JC5LA003111	2023-09-06	2024-09-06	2020
2	7531ӨМЕ	LBZ356JC3LA001583	2023-09-06	2024-09-06	2020
3	7540ӨМЕ	LBZ356JC3LA002135	2023-09-06	2024-09-06	2020
4	7547УНЭ	LZZ5EXSB29W333650	2023-10-23	2024-10-23	2009
5	7560ӨМЕ	LBZ356JC5KA008811	2023-09-06	2024-09-06	2019
6	7561ӨМЕ	LBZ356JC9LA003113	2023-09-06	2024-09-06	2020
7	7581ӨМЕ	LBZ356JC5LA001584	2023-09-06	2024-09-06	2020
8	4557ӨМҮ	LBZF46EA7CA004396	2023-02-11	2024-02-11	2012
9	4565ӨМҮ	LBZF46EA6CA004406	2023-02-11	2024-02-11	2012
10	4575ӨМҮ	LBZF46EA5CA004414	2023-02-11	2024-02-11	2012
11	4719ӨМҮ	LBZF46EA2CA004399	2023-02-11	2024-02-11	2012



ӨМНӨГОВЬ АЙМГИЙН БАЯН-ОВОО СУМБЫН НУТАГТ БАЙРЛАХ “НҮҮРС БУТЛАН АНГИЛАХ ҮЙЛДВЭР” ТӨСЛИЙН 2023 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН

12	9893ӨМӨ	LBZF46EA5BA028940	2023-08-29	2024-08-29	2011
13	6721ӨМӨ	LBZF56JB9BA003230	2023-02-11	2024-02-11	2011
14	1475ӨМӨ	LBZ446DB5BA006633	2023-02-13	2024-02-13	2011
15	1435ӨМӨ	LBZ446DB7AA032309	2023-02-13	2024-02-13	2010
16	2244УР	ННННQ801KC0001233	2023-02-11	2024-02-11	2012
17	4443УР	VLGL9530AM0619262	2023-02-11	2024-02-11	2021
18	4447УР	VLGL9530VM0619261	2023-02-11	2024-02-11	2021
19	5576УН	A59261508049	2023-02-11	2024-02-11	2015
20	7986УН	82000465	2023-02-11	2024-02-11	2004
21	8518ӨМЭ	KMJFD37BP3K559399	2023-10-20	2024-10-20	2003
22	6855ӨМҮ	JTEBV71J20B040860	2022-09-17	2024-06-01	2022

НХМаягт БМ-3
 ЗАРЛАГЫН БАРИМТ № 911
 2023 он 8 сар 31 өдөр

№	Материал үнэт зүйлийн нэр, зэрэг, дугаар	Код	Хэм-жих нэгж	Тоо хэмжээ	
				Тоо	Нийт дүн
1	Боний (ур)		ш	2	13,200 26,400
2	пвд хөгц		ш	4	3300 13,200
3	60% барилц		ш	1	33,0
4	50 гайц		ш	1	14,300
5	шилжвн		ш	2	9500 11,000
6	14-35				
7	троски шилжвн		ш	1	24500
8	15.9кв барилц		ш	2	13,200 26,400
9	көм салынцга		ш	1	8800
10	сн шилжвн мал		ш	1	71500
11	дөм шилжвн		ш	1	2750
12	хүрээлд 67-21		ш	1	143,000
13	Нүүс 4 сонгох				
14	Малгол 4 л		ш	2	71,500 143,000
15	дүүр шилжвн		ш	1	88,000
16	14-85				
17	арам трос		ш	1	71,500
18	көм хийрвэл		ш	1	8800
19					623,150
20	Дүн				

Хүлээлгэн өгсөн эд хариуцагч: 4. Арлуунзасаа
 Хүлээн авагч: Г.Н.
 Шалгасан нягтлан бодогч: Г.Н.

ХААН БАНК
 Огноо/Date: 2023.09.04 10:27:06

Шилжүүлгийн мэдээлэл/Transaction information
 Журналын/Journal No: 6669136
 Системийн огноо/System Date: 2023.09.04 10:27:06

Дт/From	Дансны/Картын дугаар Account/Card number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate
	5565662564	ГОВЬ ТРАНС	623,150.00 MNT	1.00

/ Зургаан зуун хорин гурав мянга нэг зуун тавин төгрөг /

Кт/To	Банком дугаар/Branch No	Банком нэр Bank Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate
	05	Хаан Банк	623,150.00 MNT	1.00
	Дансны/Картын дугаар Account/Card number	Нэр/Name		
	5849023674	ДАРВИНОМИН		

Гүйлгээний утга/Transaction description:
 EB-1435 1475 көвш 6721 4557 салбар 5197511

Харилцагч танд байрлалаа./Thank you to our customers

Гүйлгээний баримтыг баталгаажуулсан/Transaction statement verified:
 Салбар, тооцооны төв/Branch, sub-branch:
 Гарын үсэг/Signature:
 Тамга/Stamp:

On/Year (YYYY) Cap/Month (MM) Өдөр/Day (DD)

Зураг 5. Тээврийн хэрэгслүүдэд шаардлагатай засварын хэрэгсэл авсан баримт

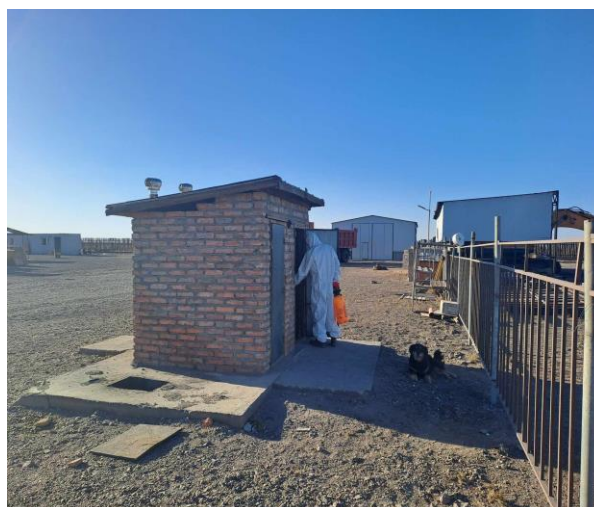




ӨМНӨГОВЬ АЙМГИЙН БАЯН-ОВОО СУМЫН НУТАГТ БАЙРЛАХ “НҮҮРС БУТЛАН
АНГИЛАХ ҮЙЛДВЭР” ТӨСЛИЙН 2023 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТ
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН



Зураг 6. Тээврийн хэрэгслүүд бүтээлэгтэй хөдөлгөөнд оролцож буй байдал



Зураг 7. Халдваргүйжүүлэлтийн ажлыг хийж буй байдал



ӨМНӨГОВЬ АЙМГИЙН БАЯН-ОВОО СУМБЫН НУТАГТ БАЙРЛАХ “НУУРС БУТЛАН
АНГИЛАХ ҮЙЛДВЭР” ТӨСЛИЙН 2023 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТ
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН



ХААН БАНК

Огноо/Date: 2023.10.31 16:34:43

Шилжүүлгийн мэдээлэл/Transaction information

Журналын/Journal No: 7771478

Системийн огноо/System Date: 2023.10.31 16:37:43

Дүн/From	Дансны/Картын дугаар Account/Card number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Ханга/Rate
	5085062364	ГОВЬ ТРАНС	208,700.00 MNT	1.00
/ Хоёр зуун найман мянга долоон зуун төгрөг /				
Кт/To	Банкны дугаар/Branch No	Банкны нэр Bank Name	Дүн/Amount	Ханга/Rate
	05	Хаан Банк	208,700.00 MNT	1.00
	Дансны/Картын дугаар Account/Card number	Нэр/Name		
	5168850676	ТӨМӨРБААТАР МӨНХЛЭЦЭГ		

Гүйлгээний утга/Transaction description:
ЕВ-оффис цэвэр Говь транс 5187811

Харилцагч танд баярлалаа./Thank you to our customers

Гүйлгээний баримтыг баталгаажуулсан/Transaction statement verified:

Салбар, тооцооны төв/Branch, sub-branch:

Гарын үсэг/Signature:

Тамга/Stamp:

____ Он/Year (YYYY) ____ Сар/Month (MM) ____ Өдөр/Day (DD)

Data and Time: 20231031 16:34 PM

Page 1 of 1

Зураг 8. Ажилчдын хэрэглээний ариутгал, халдваргүйжүүлэлт хийх материал, хэрэгсэл



Зураг 9. Дотоод зам талбайд хайрган хучилт хийсэн байдал



ӨМНӨГОВЬ АЙМГИЙН БАЯН-ОВОО СУМЫН НУТАГТ БАЙРЛАХ “НҮҮРС БУТЛАН
АНГИЛАХ ҮЙЛДВЭР” ТӨСЛИЙН 2023 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТ
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН





ӨМНӨГОВЬ АЙМГИЙН БАЯН-ОВОО СУМЫН НУТАГТ БАЙРЛАХ “НҮҮРС БУТЛАН АНГИЛАХ ҮЙЛДВЭР” ТӨСЛИЙН 2023 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН



Зураг 10. Замын анхааруулах тэмдэг, тэмдэглэгээ хийлгэж байршуулсан байдал

ХААН БАНК Огноо/Date: 2023.07.20 11:05:33

Шилжүүлгийн мэдээлэл/Transaction information
Журналын/Journal No: 000499303234

Системийн огноо/System Date: 2023.07.20 11:19:54

Дтг/From	Дансны/Картын дугаар Account/Card number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate
	5585962364	ГОВЬ ТРАНС	1,040,000.00 MNT	1.00
/ Нэг сая дөрвөн мянган төгрөг /				
Ктг/To	Банкны дугаар/Branch No 15	Банкны нэр Bank Name Голсат Банк	1,040,000.00 MNT	1.00
	Дансны/Картын дугаар Account/Card number 1415115753	Нэр/Name МАЯНД ДИЗЭЙН ХХК		

Гүйлгээний утга/Transaction description:
ЕВ-цх машины лого Говь-транс 5197511

Харилцагч танд баярлалаа./Thank you to our customers

Гүйлгээний баримтыг баталгаажуулсан/Transaction statement verified:

Салбар, тооцооны төв/Branch, sub-branch:

Гарын үсэг/Signature:

Тэмгэ/Stamp:

____ Day/Year (YYYY) ____ Cap/Month (MM) ____ Өдөр/Day (DD)

2023.07.20 11:05:33 PM Page 1 of 1

Замын тэмдэгт, лого

"Есгэлэн" даргачин 2023 оны 07 дугаар сарын 05-ны өдөр
МОНГОЛ АУСД ДУГААР "УЛААНБААТАР" 3 ДУГААР ХАВЧИЛТ

ТӨЛБӨРИЙН БАРИМТ

ESARIMT.MN Огноо: 2023-07-20

ДТД: 0000042965880022072000001817974 Урьдчилсан өмчлөлтийн үнэ:

Төлбөрийн үнэ: 1,040,000.00 1.00

Утас: 99091199, 99091785, 99091785 1,040,000.00

Д/Д	Баримт, өмчлөлтийн нэр	Код	Хэмжээ төгрөг	Төл хэмжээ	Нэгжийн үнэ	Бүгд үнэ
1	Машинны лого		1,040,000.00	1,040,000.00		1,040,000.00
	Баримт, өмчлөлтийн нэр:					0
	Төлбөрийн үнэ:					0
	Төлбөрийн үнэ:					0
	Нийт дүн:					1,040,000.00

Харилцагч өрсөл: _____ (гарын үсэг) (наш)
Харилцагч өрсөл: _____ (гарын үсэг) (наш)

Зураг 11. Замын анхааруулах тэмдэг, тэмдэглэгээ хийлгэсэн төлбөрийн баримт

4. БИОЛОГИЙН ОЛОН ЯНЗ БАЙДЛЫН ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах төлөвлөгөө нь газрын тос, уул уурхай, цацраг идэвхт ашигт малтмалын ашиглалтын үлдэгдэл нөлөөлөлд өртөн нөхөн сэргэхгүй газарт биологийн олон янз байдлыг тухайн газартай экологийн хувьд төстэй нөхцөлд, өөр газарт дүйцүүлэн хамгаалах ажлыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг гаргадаг ба уг төслийн хувьд дүйцүүлэн хамгаалах төлөвлөгөөг боловсруулах шаардлагагүй тул ажил хийгдээгүй болно.



**5. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ
ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

Төслийн хүрээнд нүүлгэн шилжүүлэх үйл ажиллагаа хийгдэхгүй тул БОМТ-нд нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээ тусгагдаагүй болно.

**6. ТҮҮХ СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ
ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

Төслийн талбайд түүх, соёлын өв илрээгүй. Тус төслийн үйл ажиллагааны явцад археологи, палеонтологийн олдвор, түүх соёлын дурсгалт зүйлс илэрвэл үйл ажиллагаагаа түр зогсоож энэ тухай сумын засаг дарга, цагдаагийн болон уг асуудлыг эрхэлсэн эрдэм шинжилгээний байгууллагад нэн даруй мэдэгдэх ба цаашид Монгол улсын “Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль” болон бусад холбогдох хууль тогтоомжыг мөрдөн ажиллана.

Тус онд үйлдвэрт шинээр барилга байгжжламж барих өртгөтгөлийн ажил хийгдээгүй болно.



7. ОСОЛ ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

№	Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Нийт зардал /төг/	Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний биелэлт
1	Ажилчид гэмтэж бэртэх	Техник, технологийн аюулгүй байдлыг тогтмол шалгах, хянах, Машин техникийн үйлчилгээ засварыг тусгай бэлтгэсэн талбайд явуулж хэвших	Үйл ажиллагааны зардлаар	Зориулалтын талбайг ашиглаж техник хэрэгслийн аюулгүй байдлыг ханган шалгаж ажиллаж байна.
		Эрүүл мэндийн анхан шатны тусламжийн багаж хэрэгсэл байршуулах	100,000	Оффисийн байранд эрүүл мэндийн анхны тусламжийн хэрэгсэл, эм бэлдмэлийг байршуулсан.
Нийт зардал			100,000	



Зураг 12. Засвар, үйлчилгээ хийх талбай



ӨМНӨГОВЬ АЙМГИЙН БАЯН-ОВОО СУМЫН НУТАГТ БАЙРЛАХ “НҮҮРС БУТЛАН АНГИЛАХ ҮЙЛДВЭР” ТӨСЛИЙН 2023 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН



Зураг 13. Эмийн сан, хэрэгсэл

ХААН БАНК Огноо/Date: 2023.10.17 12:58:42

Шилжүүлгийн мэдээлэл/Transaction information
Журналын/Journal No: 17178277

Системийн огноо/System Date: 2023.10.17 12:58:16

Дт/From	Дансны/Картын дугаар Account/Card number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate
	5585662564	ГОВЬ ТРАНС	48,000.00 MNT	1.00
/Дөчин найман мянган төгрөг /				
Кт/To	Банкны дугаар/Branch No 05 Дансны/Картын дугаар Account/Card number 5360316667	Банкны нэр Bank Name Хаан Банк Нэр/Name ЯДАМ САЙХАНБАЯР	48,000.00 MNT	1.00

Гүйлгээний утга/Transaction description:
ЕВ-цх эм Говь транс 5197911

Харилцагч танд баярлалаа./Thank you to our customers

Гүйлгээний баримтыг баталгаажуулсан/Transaction statement verified:

Салбар, тооцооны төв/Branch, sub-branch:

Гарын үсэг/Signature:

Тамга/Stamp:

_____/On/Year (YYYY) _____/Cap/Month (MM) _____/Өдөр/Day (DD)

ЕВАРИМТ МН ТӨЛБӨРИЙН БАРИМТ

Д/Д: 00000365848100231017001000046638
Борлууллагчийн:
ТТД: 3635848
НЭР: АРВАЙН ШИМТ ХУР
Хаяг: Монгол Улсын төв, Даланзадгад, 1-р баг, Могойт, 0, 0
Баруунсайхан 35
Утас: 89018852

Огноо: 2023-10-17
Худалдан авагчийн:
ТТД: 5197911
Нэр: Говь транс
Хаяг: Монгол Улсын төв, Баян-Овоо, 1-р баг, Могойт, 0, 0
Утас: 99091199, 99091159, 99091765, 99091785

Д/Д	Барьц, ажил үйлчилгээний нэр	Код	Хэмжээ нагж	Тоо, хэмжээ	Нэгжийн үнэ	Бүтд үнэ
1	баралшун С урал 25гр		пак	2	1,700	3,400
2	тароментин 500+125мг №14		кр	1	26,800	26,800
3	кальци никомед №30		кр	1	17,800	17,800

Барьц, ажил үйлчилгээний үнэ:
Нэмэгдсэн өргөлийн албан татвар:
Нийслэл хотын албан татвар:
Нийт дүн:

43,636.36
4,363.64
с
48,000

Хүлээн авсан: _____ / (гарын үсэг) (нэр)
Хүлээлгэн өгсөн: _____ / (гарын үсэг) (нэр)

Зураг 14. Эм, хэрэгслийн баримт



8. ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Хог хаягдлын ангилал	Сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах, арилгах арга хэмжээ	Нийт зардал /төг/	Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний биелэлт
Ахуйн хог хаягдал	Хог хаягдлын цэгт ариутгал, халдваргүйжүүлэлтийг тогтмол хийх, орчныг бохирдуулахаас сэргийлж ойр орчмыг тогтмол цэвэрлэж байх.	Ажилчид хамрагдан хийгдсэн	Үйлчилгээний ажилчид хамрагдан гүйцэтгэж байна.
Ахуйн хатуу хог хаягдал орчныг бохирдуулах	Хог түр хадгалах цэгт цугларсан хогийг тогтмол хугацаанд зөвшөөрсөн цэгт зөөж зайлуулж байх	Гэрээний дагуу төлбөрөөр	Тус онд үйл ажиллагаа богино хугацаанд цөөн тооны ажилтантай явагдсан тул хуучин хогийн цэг болох ачааны машины чүргүүлэнд цуглуулан орон нутгийн хог хаягдлын төвлөрсөн цэгт тээвэрлэн аваачиж зайлуулж байна. 2024 ондоо зориулалтын хаалга, хаалттай хогийн цэг байгуулан ажиллана.





ӨМНӨГОВЬ АЙМГИЙН БАЯН-ОВОО СУМЫН НУТАГТ БАЙРЛАХ “НҮҮРС БУТЛАН
АНГИЛАХ ҮЙЛДВЭР” ТӨСЛИЙН 2023 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТ
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН



Зураг 15. Орчны хог цэвэрлэгээ



Зураг 16. Хогын цэг



**ӨМНӨГОВЬ АЙМГИЙН БАЯН-ОВОО СУМЫН НУТАГТ БАЙРЛАХ “НҮҮРС БУТЛАН
АНГИЛАХ ҮЙЛДВЭР” ТӨСЛИЙН 2023 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТ
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН**

БАТЛАВ: БАЯНОВОО СУМЫН ЗАСАГ
ДАРГА О.МАНДАХБАЯР

БАТЛАВ: ГОВЬ ТРАНС ХХК-ИЙН
ЗАХИРАЛ Б.БАЯРСАЙХАН



ХОГ ХАЯГДЛЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА ЭРХЛЭХ ГЭРЭЭ

2023 оны 10 сарын 27 өдөр

№ 2023/01

Баяновоо сум

Монгол Улсын Үндсэн хууль, Хог хаягдлын тухай хууль, Эрүүл ахуйн тухай хууль, Өмнөговь аймгийн иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын 2019 оны дугаар 9/8 тогтоол Өмнөговь аймгийн Засаг даргын 2019 оны А/1354 захирамж үндэслэн нэг талаас Баяновоо сумыг Засаг даргын тамгын газар төлөөлж Байгаль орчин, уул уурхайн бодлогын мэргэжилтэн О.Мөнгөншагай, нөгөө талаас Баяновоо сумын Могойт багийн нутаг Зайрмагтай орчны газарт үйл ажиллагаа явуулдаг 5197511 регистрийн дугаартай Говь транс ХХК-ийг төлөөлж захирал Батсүх овогтой Баярсайхан нар харилцан тохиролцож энэхүү гэрээг байгуулав.

НЭГ. НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

Энэхүү гэрээгээр энгийн хог хаягдлыг цэвэрлэх, ангилах, цуглуулах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах, устгах, булшлах үйл ажиллагаатай холбоотой харилцааг зохицуулна.
Энэхүү гэрээ нь 2023 оны 10 дугаар сарын 27-ны өдрөөс эхлэн 2024 оны 10 дугаар сарын 27-ний өдрийг дуустал хүчин төгөлдөр байна.

- 1.1. Гэрээний бүрдэл: Гэрээний хавсралт
- 1.2. Хамрах хүрээ: Баяновоо сумын нутаг дэвсгэр

ХОЁР. БАЯНОВОО СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГЫН ГАЗРЫН ЭРХ, ҮҮРЭГ

- 2.1. Гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлэхийг шаардах
- 2.2. Хог хаягдлын талаар мэргэжил арга зүйн туслалцаа, зөвлөгөө өгөх.
- 2.3. Хог хаягдлын түр цэгийг зөвшөөрөл олгох
- 2.4. Хог хаягдлын түр цэгт хог булшлахгүй, ил задгай хаяхгүй байхад хяналт тавих.
- 2.5. Эзэмшил газар, лицензийн талбай, кемп, ажилчдын суурин орчны хог хаягдал, цас мөсийг цэвэрлүүлэх, тухайн байгууллагын үйл ажиллагаанаас үүссэн хог хаягдлыг цэвэрлүүлэх.
- 2.6. Зориулалтын бус газар хог хаягдал зөвшөөрөлгүй хаясан, булшилсан, нуун дарагдуулсан тохиолдолд хууль тогтоомжийн дагуу хариуцлага тооцох.
- 2.7. Хог хаягдал үүсгэсний төлбөрийг төлүүлэх, төлбөр хийх хугацааг тохиролцон төлбөрийн баримт үүсгэн өгөх.
- 2.8. Бусад хог хаягдал хаях цэгийг тогтоож, тус цэгийн тохижилт арчилгаанд оролцох хуваарь гаргаж өгөх.

- 4.1. Хог хаягдлын тухай хууль, тогтоомж, дүрэм, журам өөрчлөгдсөн шинэчлэгдсэн тохиолдолд тэрхүү өөрчлөлтийн дагуу үйл ажиллагаа явуулж байгаа эсэх.
- 4.2. Сумын ИТХ-ын тогтоолын дагуу хог хаягдлын төлбөр хураамж төвлөрүүлсэн байдал.
- 4.3. Хог хаягдлын тоо мэдээлэл бүхий судалгаа, зураг тоо мэдээлэл бүхий бичмэл тайлан ирүүлсэн байдал.
- 4.4. Гэрээний заалтуудыг зөрчсөн тохиолдол нь гэрээг хугацаанаас нь өмнө цуцлах нөхцөл болно.
- 4.5. Гэрээний хугацаа дууссан, гэрээг сунгах аж ахуй нэгж нь хүсэлтээ албан бичгээр Баяновоо сумын ЗДТГ-д Байгаль хамгаалагч ирүүлэх.

ТАВ. БУСАД

- 4.1. Энэхүү гэрээнд тусгагдаагүй бусад асуудлыг Монгол Улсын холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу зохицуулна.
- 4.2. Гэрээг хоёр хувь үйлдэж талууд тус бүрийн хадгалсан хувь нь хууль зүйн хувьд адил хүчинтэй байна.
- 4.3. Гэрээнд нэмэлт өөрчлөлт оруулах асуудлыг талууд харилцан тохиролцож шийдвэрлэнэ.

ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН:

БАЯНОВОО СУМЫН БАЙГАЛЬ
ОРЧИН, УУЛ УУРХАЙН БОДЛОГО
ХАРИУЦСАН МЭРГЭЖИЛТЭН
ОТГОНСҮРЭН ОВОГТОЙ
МӨНГӨНШАГАЙ.....

Е-мэйл хаяг-
Shagai8927@gmail.com

УТАС: 89272710

ГОВЬ ТРАНС ХХК-ИЙН ЗАХИРАЛ
БАТСҮХ ОВОГТОЙ БАЯРСАЙХАН

.....

Е-мэйл хаяг-
info@gobi-trans.mn

УТАС: 99115364, 99038293, 89960760

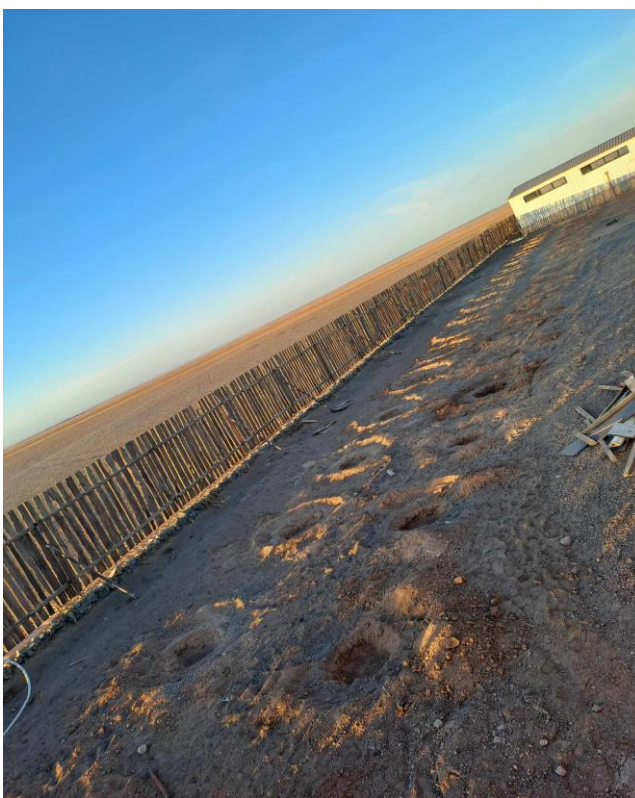
Өмнөговь, Баяновоо ЗДТГ
НУОрдон 101 тоот

Зураг 17. Хогны гэрээ



9. НОГООН БАЙГУУЛАМЖИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

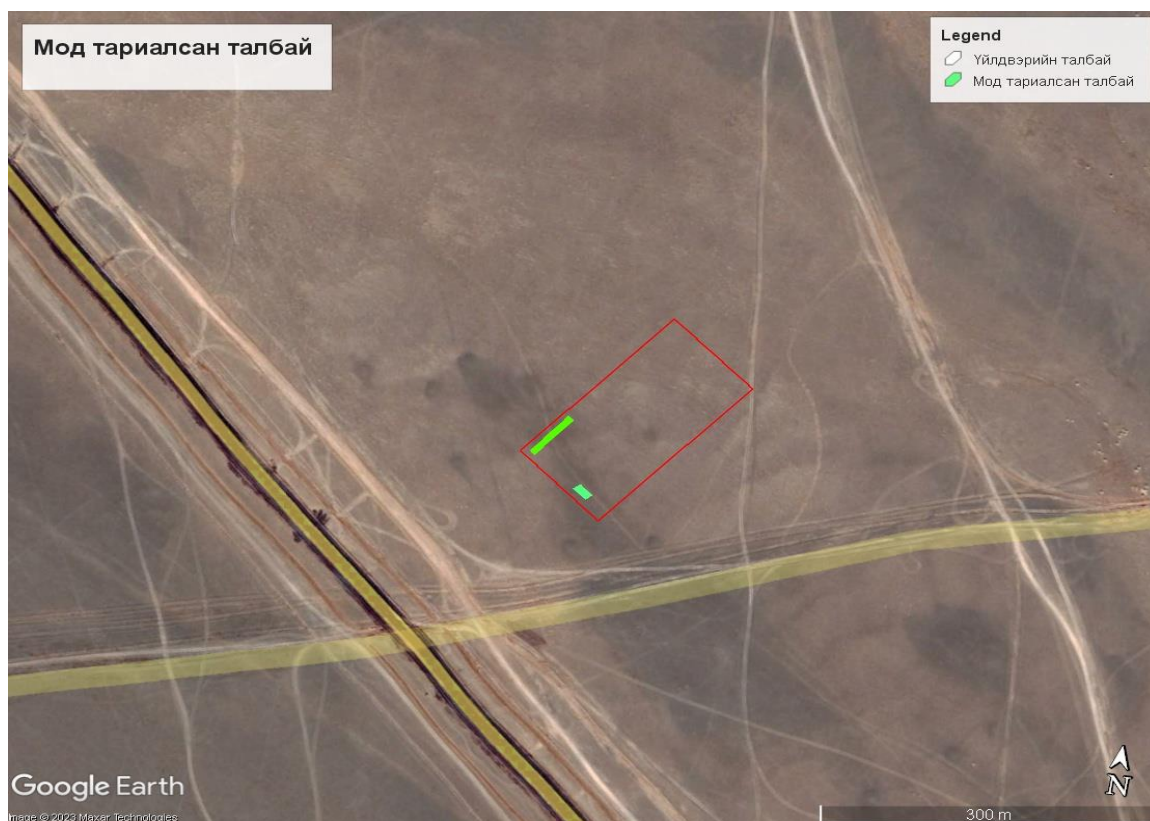
№	Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн зорилт	Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ	Нийт зардал (.төг)	Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний биелэлт
1	Ногоон байгууламжийн эзлэх талбайн хэмжээ нэмэгдүүлэх	Мод тарих	2,500,000	Үйлдвэрийн талбайд оффисийн урд 50 ш модыг 450 м ² талбайд ажилчидтай хамтран тариалсан.
2		Тэрбум модны хүрээнд мод тарих	5,625,000	Өмнөговь аймгийн БОАЖГ нь хөрөнгийг төвлөрүүлэн өөрсдөө тариалалт арчлалтын ажлыг хийнэ гэсний дагуу БОАЖГ-ын дансанд байршуулсан.
Нийт			8,125,000	



Зураг 18. Кемтийн орчимд мод тариалалт хийж буй байдал



ӨМНӨГОВЬ АЙМГИЙН БАЯН-ОВОО СУМЫН НУТАГТ БАЙРЛАХ “НУҮРС БУТЛАН
АНГИЛАХ ҮЙЛДВЭР” ТӨСЛИЙН 2023 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТ
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН



Зураг 19. Кемтийн орчимд мод тарьсан талбай



ХААН БАНК

Огноо/Date: 2023.08.11 10:55:48

Шилжүүлгийн мэдээлэл/Transaction information

Журналын/Journal No: 000514337477

Системийн огноо/System Date: 2023.08.11 10:55:38

Дт/From	Дансны/Картын дугаар Account/Card number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate
	5585662564	ГОВЬ ТРАНС	5,625,000.00 MNT	1.00
/ Таван сая зургаан зуун хорин таван мянган төгрөг /				
Кт/To	Банкны дугаар/Branch No	Банкны нэр Bank Name Төрийн Сан	5,625,000.00 MNT	1.00
	100110051407	Өм.Б.Орчныг хамгаалах сан		

Гүйлгээний утга/Transaction description:
ЕВ-Говь Транс ХХК 5197511

Харилцагч танд баярлалаа./Thank you to our customers

Гүйлгээний баримтыг баталгаажуулсан/Transaction statement verified:

Салбар, тооцооны төв/Branch, sub-branch:

Гарын үсэг/Signature:

Тамга/Stamp:

_____ Он/Year (YYYY) _____ Сар/Month (MM) _____ Өдөр/Day (DD)

Date and Time: 11/08/2023 10:55 AM

Page 1 of 1

Зураг 20. Өмнөговь аймгийн БОАЖГ дансан байршуулсан баримт



ӨМНӨГОВЬ АЙМГИЙН БАЯН-ОВОО СУМЫН НУТАГТ БАЙРЛАХ “НҮҮРС БУТЛАН
АНГИЛАХ ҮЙЛДВЭР” ТӨСЛИЙН 2023 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТ
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН

10. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ, ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР

№	Орчны хяналт шинжилгээ	Байршил	Нийт зардал (.төг)	Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний биелэлт
1	Усны шинжилгээ	Ундны ус	45,000	Ундны ус нь MNS 0900:2018 стандарт хэмжээнд унданд шууд хэрэглэхэд тохиромжтой байна.
2	Хөрсний шинжилгээ	Кемпийн талбайгаас	83,000	Хөрсний эрүүл ахуй, хүнд металлын бохирдол илрээгүй. Үржил шимт чанар буурсан, ялзмагийн агууламжаар бага техноген нөлөөлөлд өртсөн хөрс баяна.
3	Агаарын шинжилгээ	Үйлдвэрийн талбайд	36,000	Агаарын чанарын стандарт MNS 4585:2016 стандарт хэмжээнд байна.
Нийт			164,000	



ДҮГНЭЛТ

“Говь транс” ХХК нь Өмнөговь аймгийн Баян-Овоо сумын нутаг дэвсгэрт байрлах “Нүүрс бутлан ангилах үйлдвэр” төслийг тус оноос хэрэгжүүлж эхлэхээр барилгажилтын ажил явандаж байна. Төслийн байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний тайланг мэргэжлийн байгууллага болох “Мон газар экологи” ХХК боловсруулж, БОАЖЯ-ны мэргэжлийн зөвлөлийн хурлаар хэлэлцүүлж 2023 оны 6-р сард батлуулсан.

Төслийн хүрээнд 2023 онд Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан ажлуудыг хэрэгжүүлж биелэлтийг хангахад **18,984,000** төгрөгийн зардал гаргасан байна. Тус зардалд дотоод үйл ажиллагааны байнгын зардлыг /хог зайлуулах зардал, усны төлбөр/ тооцоогүй болно.

Мөн Тэрбум мод хөтөлбөрийн хүрээнд Өмнөговь аймгийн БОАЖГ-ын дансанд 500 ширхэг суулгацын мөнгийг байршуулсан.